

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-50 (Muafiyet)

Karar Sayısı : 13-48/691-292

Karar Tarihi : 21.08.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Dr. Murat ÇETİNKAYA
Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER : Dr. Hakan BİLİR, Hale GÜNDÜZ, Recep GÜNDÜZ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : Bankalararası Kart Merkezi

Temsilcisi: Av. İ. Yılmaz ASLAN

Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza 38/8 Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Bankalararası Kart Merkezi bünyesinde BKM Express adı altında sunulmakta olan elektronik ödeme hizmeti uygulamasına menfi tespit verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına en son 31.05.2013 tarih ve 3408 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 16.08.2013 tarih ve 2013-4-50/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- Tesebbüs birliği niteliğindeki BKM'nin rakip konumunda bulunan kendi ortakları/üyelerinin bankacılık sektöründeki rekabetini etkileyebilecek BKM Express uygulamasının, 4054 sayılı Kanun kapsamında bir teşebbüs birliği kararı olduğu ve Kanun'un 4. maddesinin (a) bendine aykırılık oluşturduğu,
 - Dolayısıyla, BKM Express sistemine 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı,
 - Bununla birlikte kartlı ödeme sistemleri pazarının kendine özgü koşulları nedeniyle, BKM Express sisteminin Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyetten yararlanabileceği,
 - Ancak üye işyerlerinden ve kart hamillerinden ücret alınmamasına ilişkin mevcut uygulamada değişiklik olduğu takdirde bu koşulun gerçekleşmeyebileceği,
 - Muafiyet süresinin pazardaki gelişmelerin takibini teminen 3 yıl olarak sınırlandırılmasının uygun olacağı

görüşleri ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

- (4) Elektronik ödeme sistemlerinin gelişmesine paralel olarak artan güvenlik, hız ve pratiklik ihtiyaçları sonucunda elektronik cüzdan teknolojisi gelişmiştir. Elektronik cüzdanlar kullanıcıların bir veya birden çok finans kuruluşu nezdindeki finansal bilgilerini her defasında tekrar girilmesi ihtiyacını ortadan kaldırmayı amaçlayan veri depolama sistemidir. Bu şekilde tüketicilerin söz konusu bilgileri defaatle girme ihtiyacı ortadan kalktığı gibi veri güvenliği de sağlanmış olmaktadır.

13-48/691-292

- (5) Elektronik cüzdan hizmetinin verilebilmesi için mevcut kredi kartları işleyiş sistemine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu anlamda elektronik cüzdan hizmeti, kredi kartı ile yapılan alışverişlerin elektronik ortamda daha güvenilir ve pratik olarak yapılmasına olanak sağlayan ve kredi kartları ödeme sisteminden kaynaklanan ikincil bir altyapı hizmeti niteliğini haizdir. Hizmetin gelişen teknoloji ile birebir ilişkili olması nedeniyle pazarın nasıl şekilleneceği henüz belirli değildir. Bu bağlamda, işbu dosya bakımından hem başvuru konusu hizmet hemde Kanun'un ilgili maddeleri dikkate alındığında ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek bulunmamıştır.
- (6) Öte yandan hem kart hamilleri hem de elektronik ticaret yapan işyerleri Türkiye genelinde sistemin sağladığı hizmetten faydalanma imkânına sahip olduğundan ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.2. BKM Express Sistemi

- (7) Bildirime konu BKM Express hizmeti, internet üzerinden yapılan alışverişlerde, kart bilgisinin tamamı işyerleri ile paylaşılmadan alışveriş yapabilmeyi sağlayan bir elektronik ödeme sistemidir.
- (8) BKM Express sisteminde öncelikle kart hamilleri BKM üyesi bankalar tarafından ihraç edilen ve BKM Express sistemine entegre olmuş kredi kartlarına ait, kartın ilk altı hanesi ile son dört hanesini içeren bilgileri www.bkmexpress.com.tr üzerinden BKM sistemine kaydetmektedirler. Bu aşamada kart hamilleri ile BKM arasında Express Kullanıcı Sözleşmesi imzalanmaktadır.
- (9) Kart hamilleri, BKM Express hizmetini destekleyen ve internet üzerinden satış yapan üye işyerlerindeki alışverişlerini tamamladıklarında ödeme aşamasında "BKM Express" ile ödeme seçeneğini tıkladığında, BKM Express kapsamında sunulan elektronik cüzdana eklediği kartlar ekranda belirlemektedir. Kart hamili bunlardan birini seçerek veya elektronik cüzdana yeni bir kart ekleyerek ödeme işlemi gerçekleştirmektedir. Bu süreçte, BKM müşterinin seçtiği kartı ihraç eden bankaya bağlanarak kart bilgilerinin tamamını almaktadır. Kartı ihraç eden banka ise müşterisinin kayıtlı olan cep telefonuna tek kullanımlık şifre göndermekte, kart hamili bu tek kullanımlık şifreyi kullanarak işleme onay vermektedir. Onayın ardından kart hamiline ait bilgiler sanal POS'a aktarılmakta ve ödeme gerçekleşmektedir.

G.3. BKM Express Kullanıcı Sözleşmesi (Sözleşme)

- (10) Sözleşmenin 5.1. maddesi uyarınca kullanıcının "Express Cüzdan" uygulamasını kullanabilmesi için, "Express Cüzdan" uygulaması kapsamına girmiş bir bankadan kart temin etmiş olması ve bu bankaya cep telefonu numarası da dahil olmak üzere kimlik doğrulamasının yapılabilmesi için banka tarafından talep edilen bilgilerin verilmesi gerekmektedir. Aynı madde uyarınca kullanıcı Express Cüzdan sistemine birden çok kartına ait kart bilgisini girebilecek ve Express Cüzdan uygulamasını kabul eden işyerlerinde yapacağı alışverişlerin ödeme aşamasında bu kartlardan birini seçerek ödemesini yapabilecektir.
- (11) Sözleşmenin 5.2. maddesi uyarınca BKM haklı bir sebebe dayanmak koşuluyla, herhangi bir tazminat yükümlülüğü altında bulunmaksızın kullanıcı olma statüsünü iptal etme hakkına sahiptir ve kullanıcı statüsü iptal edilen kişilerin başka bilgiler ile kullanıcı olmaları yasaklanmaktadır.
- (12) Sözleşmenin 5.7. maddesi uyarınca BKM Express Cüzdan kapsamındaki hizmetleri hiçbir bildirimde bulunmadan değiştirme hakkına sahiptir ancak yeni kural ve koşulların belirlendiği hallerde kullanıcının, değişikliğe gidilen hizmetlerden yararlanması için söz konusu kural ve koşulları onaylaması gerekmektedir.

13-48/691-292

- (13) Express cüzdan kapsamında BKM tarafından kart hamillerinden ve sisteme üye olmuş/olacak işyerlerinden hali hazırda herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Ancak BKM üye bankalardan aldığı (.....) TL tutarındaki hizmet katılım ücreti ve (.....) TL tutarındaki banka yıllık katılım ücretine ilave olarak her ay sonunda, aylık olarak gerçekleşen onaylı işlem adedi üzerinden ve yalnızca ihraççı bankadan tahsil edilmek üzere işlem başına (.....) TL alacaktır.
- (14) Bu ücretlere ilave olarak kart hamilinin kartını ihraç eden banka ile e-ticaret yapan üye işyerinin çalıştığı bankaların farklı olması durumunda, tıpkı diğer alışverişlerde olduğu gibi takasa konu bir işlem ortaya çıkmakta ve kabulcü banka tarafından kart hamilinin bankasına takas komisyonu ödenmesi gerekmektedir.

G.4. Değerlendirme

- (15) BKM bankaların biraraya gelmesi ile ortaya çıkan bir teşebbüs birliğidir. Bildirim Formu'na göre, BKM Ekspres hizmeti kartlı ödeme sistemleri ile ilgili faaliyet gösteren her üye bankaya açık olup üye bankaların söz konusu hizmetten faydalanmaları için BKM'ye başvuruda bulunması yeterlidir. Bu anlamda BKM tarafından sunulan hizmet bir zorunluluk arz etmemekte, BKM'ye üye olmak da doğrudan hizmet almayı gerektirmemektedir. Bilindiği üzere Türkiye'de kart ihraç eden ya da kabulcülük faaliyetinde bulunan tüm bankalar BKM üyesi olduğu gibi sistem bundan sonra piyasaya girecek tüm bankalara da açıktır.
- (16) BKM'nin elektronik cüzdan hizmeti esasen bir bankacılık işlemi olmayıp bankacılık işlemlerinin geliştirilmesine yönelik internet temelli bir altyapı hizmetidir. BKM'nin bu anlamdaki müşterileri ise, bankalar, üye işyerleri ve nihai kullanıcılarıdır. BKM hizmetten kar etmese dahi, dolaylı olarak ortaklarının/üyelerinin faydalarına bir faaliyet gerçekleştirmektedir. Öte yandan önümüzdeki dönemler bakımından sunulan hizmet nedeniyle taraflardan çeşitli ücretlerin talep edilebilmesi mümkündür.
- (17) BKM'nin vermiş olduğu hizmete yönelik potansiyel rakipler söz konusu altyapı hizmetini sağlayacak olan bankalardan servis sağlayıcılara, mobil operatörlerden internet arama motorlarına kadar geniş bir yelpazededir.
- (18) Ödeme sistemlerini iyileştirme faaliyetinin bankacılık hizmetlerini doğrudan etkilediği düşünüldüğünde, bankaların da bu alanın potansiyel oyuncularından olabileceği kuşkusuzdur. Bankaların aralarındaki rekabette kullandıkları araçlardan olan teknolojik yenilikler ve/veya ödeme sistemlerindeki gelişmelerin her bir banka yerine BKM çatısı altında sağlanması, çeşitli etkinliklerine rağmen potansiyel rekabetin bu durumdan etkilenmesine yol açmaktadır. Bu anlamda teşebbüs birliği niteliğindeki BKM'nin rakip konumundaki kendi ortakları/üyelerinin bankacılık sektöründeki rekabeti etkileyebilecek her türlü iktisadi faaliyetinin Kanun'un 4. maddesine aykırı olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede söz konusu hizmete menfi tespit verilmesi uygun değildir.
- (19) Rekabeti kısıtlayıcı etkileri nedeniyle menfi tespit alamayacağı değerlendirilen BKM Express sisteminin Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, 5. maddede belirtilen koşulların sağlanıp sağlanmadığı aşağıda değerlendirilmektedir.

a) Malların Üretim veya Dağıtımı ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (20) Bilindiği üzere ülkemiz de dâhil olmak üzere dünyanın pek çok yerinde elektronik ticaret hızla yaygınlaşmaktadır. BKM verilerine göre internet üzerinden yapılan kartlı ödemeler 2009-2012 yılları arasında yıllık ortalama %40 oranında büyümüştür. Önümüzdeki yıllarda bu artışın devam etmesi ve perakendeye oranla elektronik ticaret hacmindeki büyümenin daha fazla olması beklenmektedir.

13-48/691-292

- (21) Bununla birlikte elektronik ticaretin barındırdığı güvenlik riskleri elektronik ticaretin artmasının önündeki en büyük engel olarak görülmektedir. Bu bakımdan BKM Express sistemi gibi hızlı, pratik ve daha önemlisi güvenlik risklerini azaltan ödeme aracı mal ve hizmet sunumunda gelişme ve ekonomik iyileşme sağlayacaktır.

b) Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (22) Elektronik ticaretin yaygınlaşması ile birlikte, tüketiciler bakımından sınırlar ortadan kalkmakta; tüketiciler yaşadıkları şehirde veya ülkedeki ürün çeşitleri ile sınırlı kalmamakta, diledikleri ürüne çok daha kolay ve/veya uygun fiyattan ulaşabilmektedir. Bunun yanında elektronik ticaret işyerleri açısından kira, personel ve tanıtım maliyetlerinin düşmesi anlamına gelmektedir. Düşen maliyetlerin fiyatlara yansıtılması ve bu durumdan, artan ürün çeşidi yanında düşük fiyat şeklinde tüketicilerin; artan işlem hacmi şeklinde de üye işyerlerinin faydalanması mümkün olmaktadır.
- (23) Artan elektronik ticareti kolaylaştıran hizmetlerden olan elektronik cüzdanların, elektronik alışveriş yapma imkânı sunan işyerleri ile nihai tüketiciler olmak üzere iki ana hedef grubu bulunmaktadır. Elektronik ticaret ile birlikte bu alanda güvenli teknolojilerin yaygınlaşması ile hem elektronik ticaret hizmeti sunan firmaların karşılaşacakları risklerin azalması hem de elektronik ticaret alanında artan rekabetin tüketicilere düşen fiyat ve artan çeşit anlamında yansması beklenecektir.
- (24) Ayrıca söz konusu sistem ile kart bilgilerinin tek arayüz üzerinden kullanılabilmesi mümkün olduğu ve kart bilgilerinin her alışveriş için yeniden internet üzerinden paylaşılması zorunluluğu ortadan kalktığı için tüketicilerin kart bilgilerini internet siteleri ile paylaşmaya yönelik güvenlik endişeleri de ortadan kalkmaktadır.
- (25) Öte yandan, halihazırda gerek nihai tüketicilerden ve gerekse sisteme üye işyerlerinden BKM tarafından herhangi bir ücretin alınmaması da muafiyetin ikinci koşulu bakımından önem arz etmektedir. Bu çerçevede elektronik ödeme sistemlerine kolay, güvenli ve hızlı bir alternatif olarak sunulan BKM Express sisteminin gerek tüketici ve gerekse üye işyeri faydasını artırması bekleneceğinden ve bu gruplar açısından bir maliyet yaratmayacağından muafiyet şartlarından ikincisinin de sağlandığı değerlendirilmiştir.
- (26) Bununla birlikte muafiyetin ikinci koşuluna ilişkin yapılan değerlendirmenin BKM tarafından ücret talep edilmeyen mevcut uygulama koşullarına göre yapıldığını belirtmekte fayda görülmektedir. Gelecekte teşebbüs birliği niteliği arz eden BKM tarafından belirlenen bir bedel karşılığı hizmet verilmesi halinde talep edilecek ücretin düzeyi ve pazarın koşullarına bağlı olarak bu koşula ilişkin değerlendirmenin yeniden yapılması gerekecektir.

c) İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (27) BKM Express sistemi kullanılarak yapılan ve takas konu olan işlemlerde alınacak takas komisyonunun kabulcü bankanın işyerlerinden aldığı komisyonun önemli bir unsuru olması ve bu maliyet unsurunun rakip bankalarca birlikte belirlenmesi üye işyeri edinme pazarındaki rekabeti azaltabilecektir.
- (28) Bununla birlikte bankalar tarafından ihraç edilen kredi kartları, debit kartlar, Paypal ve Turkcell Cüzdan gibi elektronik ödeme araçlarının da ödeme alternatifleri olarak kalmaya devam etmesi ve BKM'nin BKM Express sistemine dâhil olan işyerlerine veya hizmeti kullanacak kart hamillerine herhangi bir kısıtlamama getirmemesi nedenleriyle mevcut durumda ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin kısıtlanması sonucunun doğmadığı değerlendirilmiştir.
- (29) Buna karşın, pazarın artan elektronik ticaret hacmi ile birlikte yeni şekillenen bir pazar olması, BKM'nin bankaların ortak girişimi niteliğinde bir teşebbüs olarak gerek takasa konu işlemlerde ve gerekse kredi kartı işlemleri alanında önemli bir konumda olması gerçeği göz

13-48/691-292

önüne alındığında gelişme aşamasındaki pazardaki dengelerin ne yönde oluşacağı belirsizdir. Bu nedenle hâlihazırda herhangi bir rekabetçi kaygı arz etmese de pazarın gelişimi itibarıyla yakından takip edilmesi önem arz etmektedir.

d) Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlandırılmaması

- (30) BKM Ekspres sistemi içerisinde sistemin amacını aşan rekabet kısıtlarına yer verildiğine ilişkin bir bulgu tespit edilmemiştir.
- (31) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde, BKM Express sisteminin, sisteme üye işyerlerinden ve nihai kullanıcılardan herhangi bir ücretin talep edilmediği mevcut halinde Kanun'un 5. maddesinde getirilen muafiyet şartlarını karşıladığı, ancak artan elektronik ticaret hacmi ile birlikte yeni şekillenen bir pazar olması ve BKM'nin bu alandaki konumu dikkate alındığında pazardaki gelişmelerin yakından incelenmesini teminen bireysel muafiyetin 3 yıl ile sınırlandırılmasının uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (32) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
- 1- Tesebbüs birliği niteliğindeki BKM'nin, rakip konumunda bulunan kendi ortakları/üyelerinin, bankacılık sektöründeki rekabetini etkileyebilecek BKM Express uygulamasının, 4054 sayılı Kanun kapsamında bir teşebbüs birliği kararı olduğuna ve Kanun'un 4. maddesinin (a) bendine aykırılık oluşturduğuna,
 - 2- Dolayısıyla, BKM Express sistemine 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığına,
 - 3- Bununla birlikte kartlı ödeme sistemleri pazarının kendine özgü koşulları nedeniyle, BKM Express sisteminin, Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyetten yararlanabileceğine,
 - 4- Ancak üye işyerlerinden ve kart hamillerinden ücret alınmamasına ilişkin mevcut uygulamada değişiklik olduğu takdirde bu koşulun gerçekleşmeyebileceğine,
 - 5- Muafiyet süresinin pazardaki gelişmelerin takibini teminen 3 yıl olarak sınırlandırılmasının uygun olacağına
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.